Jnr. 480.

1197

Heimdal 16-1-1948

Norsk Folkemuseum!

Eg vil so gjerna fortella um felespel og gamle instrument, men det er so få som har nåko nevneverdigt her omkring. I mine guttedogar var her mange reisande, som opheldt seg her i kring. De var folk som me kalla Splint. Dei spelte på mundharpa, og eg forstod det so, at dei og var flinke. No forstod eg det so at det var springar og halling og muligens rull dei spela, etter som eg no hugsar takttin. Me gutane fekk og kjøpa ar harper men dei var ganske små i Bergen den tid. Det var før nitten hundra, sian har eg korkje høirt eller seet nåken sånne mundharper. Skulemeistaren som eg gjek i skulen til, når eg var liten. Han spela på Sangmodikan. På Sangmodikun var det ein streng, og ei skrue for å stekka strengen og so strauk med almindelig felebåge, og sang til samtidig. Den slags instrument ser me inkje no nåken stad. Eg linte sit Sangmodikan til ei gamal jinta det er vel ca. 40 år sian. Gjenta er død for ca fem år sian. og det er vel mindre vand um Sangmodikanen no er meir å sjå.

Eg besøkte eingång ein barndoms kamerat av meg. Han var då gift, og hadde mange gutunga og fekk sjå ei gamal fele, som dei nedsnakk ei de denna fela såg ut å vera heil og gamal, men ho mangla stol, strengar og muligens skruer og naska og voln. Eg tenkte på å spørja dei, om dei ville selja denne fela. Men dei visste at eg hadde fela før. So eg våga inkje spørja om de.

Ei tid seinare var eg der på stede igjen, då spurte eg om dei spela på den fela eg såg hos dei. Då fortalte dei meg forelderne til gutlarne at dei hadde tikje fela ut om vinteren og skreid på hene. Ja so damme kan ein del menneskar vera.

Etter det eg såg fela än, kanne ho endnast so at ho no kanne kamt i stand venda.

Det var inkje godt for meg å sjå kven som hadde arbeido hene, men eg tru det var ei Tveitta fela. — Den fela eg spela på no er arbeid av Olav Helland Bø Tillemarken i året 1907.

Fela er enestående fint arbeid, og har ein mjuk og behagelig tone. Her kjem mange som vil kjøpa hyta, og låna hene, men det blir aldrig.

Venligst Even E. Heimdal
Stend Fana pr. Bergen

1197
NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

1197

Gutungane her i Kring brukte Smellenta den tide me hadde to, og den vaa dei so brukt kar, men eg fann ut at to vaa best, å slå god takt me.
Den eine vaa ein centemeter lengre end den hin.
Den lengste helt me rolig og fast mellom peikefing (eldabrand) og langestang, og hin mellom eldabrand.
Her vaa ein usedvanlig flink spelemann på Milde her i Fana. Han vaa indflyttar her frå Mo. Osterfjorn Nordhordland. Han vaa født 1819 og døde so i handa aa sjifte. Han vaa so flink å spela at han fantes ingen som kunde mala seg med ham. Eg har og høyrt av ein gamal spelemann, som kjende han godt. han sagt meg at Mans Milde vaa like god å spela som Ola Mosafinn Voss. Eg fekk aldrig høyra han spela. Han vaa gamal (?) ... og sag han og vaa antrint slutta å spela. Her vaa ein Kapelan som skru fingra fan sognepresten ... han ska på tingje. Denne Kapelanen vaa so i mot felespel. Han vaa naturligvis intje musikalsk anlagt stakkaren og de gjaude at han tok og sjinte ut den spelemannen, og sa til han at han måtte søkka ne fela si eller brenna henne det vaa eit Satans instrument, og virka til alt ilt.

1197

Men Mans Milde sa til han, at det vaa ei god fele, og han ville nødig skilja skilje seg av med hende. Men presten fekk det so til at Mans Milde måtte halda op med spela.
Eg har ei bok. og den heiter Milde Folke der står det at M. Milde søkte fela si ne i ei Kjän, som er på gardane Tillestad.
Det stod og so i boke at vatne intje fryse der kvar fela er nedsegt. Eg har spurt folk som bur der i nærheita, men dei forsikra at det intje er til felle. Eg har og snakka med ein gamal spelemann som endno lever. Han vaa 91 år den 23-12-47 Han fortel at M. Milde sa til han at han brente fela i ovnen, og det small i hene når ho brente. So det er det sikreste.
Ein annen spelemann. med navn Ananias Hagerla. Han vaa frå havkanten vest for Bergen Han fortalte meg at han kom heim frå eit brudlaup og sette fele skrine sitt ind i naustet, for han hadde nåko anna å bera heim. Men då han kom og ville henta fela, hadde det vore ei spring flo. Felekassen vaa full av sjø, og fela i mange smastykke.

1197
1197